

**Konkurs przedmiotowy z języka polskiego
dla uczniów szkół podstawowych
18 lutego 2023 r. – zawody II stopnia**

Informacje dla ucznia

- W teście znajdziesz zadania różnego typu. W zadaniu z czterema odpowiedziami wybierz tylko jedną z nich. W innych zdecyduj o prawdziwości zdań. Zaznacz w dowolny, ale czytelny sposób każdą wybraną odpowiedź. Jeśli się pomylisz, błąd otocz kółkiem i zaznacz inną odpowiedź.
- Rozwiązania pozostałych zadań zapisz starannie w wyznaczonych miejscach.
- Czas pracy z testem wynosi 90 minut.

Powodzenia!

Tekst I.

Dzięki pamięci, będącej jedną z umiejętności układu poznawczego, możemy uczyć się nowych rzeczy. Pamięć jest zdolnością do przechowywania w sieciach komórek nerwowych ośrodków mózgu informacji oraz wykorzystywania ich do aktualnych i planowanych działań. Charakteryzuje się możliwością rejestrowania i ponownego przywoływania informacji, skojarzeń czy wrażeń zmysłowych. Pamięć polega na powstawaniu w układzie nerwowym zmiany, zwanej śladem pamięciowym. W zależności od trwałości tego śladu rozróżnia się pamięć krótkotrwałą i pamięć długotrwałą. Trudno jednoznacznie orzec, kiedy kończy się jedna, a zaczyna druga. Według niektórych naukowców pamięć krótkotrwała trwa od kilku sekund do kilku minut, a jej pojemność określa się na około 7 elementów. Pamięć krótkotrwała dotyczy aktualnych zdarzeń. Jej przykładem jest pamiętanie numeru telefonu, utrzymujące się od poznania go do odtworzenia przy użyciu aparatu telefonicznego. Gdy dana sytuacja się powtarza, nietrwały ślad pamięciowy ulega konsolidacji* i przechodzi do pamięci długotrwałej, która polega na przechowywaniu informacji i innych bodźców przez długi, nawet nieograniczony czas. Pamiętanie to tworzenie się powiązań między neuronami, czyli komórkami nerwowymi mającymi zdolność przewodzenia impulsów.

Formą pamięci krótkotrwałej jest pamięć robocza, zwana również operacyjną, wykorzystywana do wykonywania bieżących zadań. Zostaje do niej przeniesiony materiał zakodowany w pamięci długotrwałej, niezbędny do wykonania zadania, jak też aktualne, bieżące informacje zakodowane w pamięci krótkotrwałej. Pamięć robocza jest używana np. przy rozwiązywaniu zadań arytmetycznych, ale wykorzystywana do tego znajomość tabliczki mnożenia pochodzi z pamięci długotrwałej. W trakcie wykonywania zadania w pamięci krótkotrwałej są czasowo przechowywane wyniki kolejnych etapów operacji. Ze względu na treść przechowywanego materiału rozróżnia się pamięć opisową (deklaratywną) i pamięć nieopisową. Psychologowie uważają, że dla każdego typu informacji istnieje inny rodzaj pamięci. Pamięć opisowa obejmuje: pamięć epizodyczną, czyli znajomość faktów i zdarzeń; pamięć semantyczną – znajomość nazw przedmiotów, narzędzi, zwierząt, roślin, nazwisk, nazw geograficznych, pojęć ogólnych; pamięć autobiograficzną dotyczącą własnego życia i pamięć prospektywną związaną z naszymi planami, zamiarami. Domeną pamięci nieopisowej jest znajomość procedur i sposobów postępowania (np. umiejętność jazdy na rowerze, prowadzenia samochodu, szycia, gotowania).

W zapamiętywaniu informacji pomaga powtarzanie. W procesie uczenia się największe znaczenie ma pamięć robocza. Dzięki niej nabywamy nowe umiejętności oraz doskonalimy te, które już posiadamy. To właśnie ona umożliwia wielozadaniowość, która obecnie jest niezbędna do osiągnięcia sukcesu. Dawniej zakładano, że jeśli raz się czegoś nauczymy, to tak już pozostanie – wiedzę tę będziemy posiadać stale. Dziś wiemy, że pamiętanie jest bardzo dynamicznym i wieloetapowym procesem. Rozpoczyna się

od zakodowania informacji. W pierwszej kolejności musimy zobaczyć, usłyszeć lub poczuć nowy bodziec. Dopiero gdy zarejestrujemy coś nowego w otoczeniu, rozpoczyna się etap zapamiętywania informacji. Oczywiście, ludzie różnią się od siebie pod względem liczby zapamiętywanych elementów.

Oprac. na podstawie: <https://www.neurogra.pl/cwiczenie-pamieci/pamiec-podreczna>
<https://encyklopedia.pwn.pl/haslo/pamiec;3953682.html>

* konsolidacja: połączenie

1. Oceń prawdziwość podanych stwierdzeń odnoszących się do Tekstu I. (0-2)

1.	Tekst I. koncentruje się na procedurach pamięci.	P	F
2.	Pamięć operacyjna przechowuje informacje nawet kilkadziesiąt minut.	P	F
3.	Ślad nietrwały przechodzi do pamięci epizodycznej.	P	F
4.	Zapamiętywanie pojęć ogólnych to domena pamięci opisowej.	P	F

2. Wybierz poprawne dokończenie zdania. (0-1)

Początkiem procesu zapamiętywania jest

- A. zakodowanie informacji.
- B. dostrzeżenie czegoś nowego w otoczeniu.
- C. tworzenie powiązań między neuronami.
- D. konsolidacja śladów pamięciowych.

3. Ostatni akapit Tekstu I. poświęcono przede wszystkim (0-1)

- A. złożoności pamięci.
- B. rodzajom pamięci krótkotrwałej.
- C. znaczeniu pamięci operacyjnej.
- D. różnicom w zdolności do zapamiętywania liczby elementów.

4. Wypowiedzenie: *Dziś wiemy, że pamiętanie jest bardzo dynamicznym i wieloetapowym procesem* to (0-2)

- A. zdanie pojedyncze rozwinięte,
- B. zdanie złożone współrzędnie,
- C. zdanie złożone podrzędnie,
- D. zdanie wielokrotnie złożone,

ponieważ
.....

5. Uzupełnij poniższe zdanie. Wybierz odpowiedzi spośród oznaczonych literami A i B oraz C i D. (0-1)

W stwierdzeniu: *Pamięć jest zdolnością do przechowywania w sieciach komórek nerwowych ośrodków mózgu informacji* podkreślony wyraz to A/B. Pełni w zdaniu funkcję C/D.

- A. czasownik
- B. rzeczownik
- C. przydawki
- D. dopełnienia

6. Zapisz, za pomocą jakiego formantu został utworzony poniższy wyraz pochodny. Podaj nazwę tego formantu. (0-1)

pamiętnik –

7. Uzupełnij tabelę, wpisując związek frazeologiczny lub jego znaczenie. (0-2)

związek frazeologiczny	znaczenie
Coś ulatuje z pamięci.	
.....	Póki się coś pamięta, od razu.

8. Uzupełnij wypowiedzenie odpowiednimi znakami interpunkcyjnymi. (0-1)

Pamiętając o datach urodzin osób które są mi bliskie zawsze dbam o to aby sprawić im miłą niespodziankę.

9. Zapisz właściwe formy rzeczownika *pamięć*. (0-2)

narzędnik, liczba pojedyncza:

celownik, liczba mnoga:

Tekst II.

Adam Mickiewicz, *Do M (fragmenty)**

Precz z moich oczu!... posłucham od razu,
Precz z mego serca!... i serce posłucha,
Precz z mej pamięci!... nie, tego rozkazu
Moja i twoja pamięć nie posłucha.

Jak cień tym dłuższy, gdy padnie z daleka,
Tym szerzej koło żałobne roztoczy,
Tak moja postać, im dalej ucieka,
Tym grubszym kirem* twą pamięć pomroczy**.

Na każdym miejscu i o każdej dobie,
Gdziem z tobą płakał, gdziem się z tobą bawił,
Wszędzie i zawsze będę ja przy tobie,
Bom wszędzie cząstkę mej duszy zostawił. (...)

* kir – czarny materiał kojarzący się z żałobą

** pomroczy – uczyni mrocznym, pogrąży w mroku

10. W Tekście II. występują liczne (0-1)

- A. anafory.
- B. epifory.
- C. apostrofy.
- D. oksymorony.

11. Oceń prawdziwość stwierdzeń odnoszących się do Tekstu II. (0-1)

1.	Zastosowane w utworze zaimki nadają sytuacji lirycznej osobisty charakter.	P	F
2.	W swojej wypowiedzi podmiot liryczny posługuje się porównaniem, aby podkreślić urodę adresata utworu.	P	F

12. Uzupełnij tabelę na podstawie wiersza A. Mickiewicza. (0-2)

Nazwa środka stylistycznego	Przykład z utworu	Funkcja
	<i>Tym grubszym kirem twą pamięć pomroczy.</i>	

13. W imieniu przewodniczącego samorządu szkolnego napisz podziękowanie dla organizatorów warsztatów poświęconych treningom pamięci, które odbyły się w Twojej szkole. (0-3)

.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....

This image shows a full page of white paper with horizontal dashed lines, typical of primary school writing paper. The lines are evenly spaced and run across the width of the page. There are no margins, text, or other markings on the paper.

[illegible]